

50 JAAR TEN DIENSTE VAN DE VARKENSFOKKERIJ

Dit jaar viert varkensverkooporganisatie Ancovee haar gouden jubileum. Hoewel het aantal varkensfokkers en veilingen intussen drastisch, daalde behield de organisatie tot op heden zeker haar nut. – Anne Vandenbosch

We zijn op bezoek bij de familie Bax in Weelde. Luc is de huidige voorzitter van Ancovee. Net als bij zijn vader, André, en Jaak, zijn grootvader zaliger, ligt Luc's hart bij de varkensfokkerij. Zijn bedrijf, dat hij samen met zijn echtgenote Noëlla uitbaat, telt vandaag 60 Piétrainzeugen en 60 Landraszeugen. Daarnaast beschikt dit koppel ook over een KI-station met 35 beren. Ook Herman Vets, afgevaardigd beheerder van Ancovee en tevens consultant varkenshouderij Boerenbond, woont het gesprek bij. Samen met de medewerkers van het Vlaams Varkensstamboek, dat in Bevel gehuisvest is, organiseert hij immers de maandelijkse varkensveilingen van Ancovee in Sint-Niklaas.

Behoeftte aan een transparant systeem

Begin jaren 60 bestond bij de varkensfokkers meer en meer de behoefte om op een gestructureerde en gecontroleerde manier fokdieren te verhandelen. "In die

jaren veranderden fokvarkens voornamelijk van eigenaar via onafhankelijke handelaren. De kwaliteit van de verkochte dieren was echter ongekend", vertelt Herman. "Dat leidde na aankoop ongetwijfeld tot problemen, vooral op het vlak van ziekten."

.....
Ancovee organiseert de verkoop van beren en zorgt voor technische en sanitaire waarborgen.

André haalt herinneringen op aan de startperiode van de verkooporganisatie: "In het najaar van 1962 trokken we met 3 bussen met varkenshouders uit de provincie Antwerpen naar het Duitse Koblenz. We gingen er kijken hoe de Duitse var-

kensfokkers een veiling aanpakten. Het gaf ons een positief gevoel. We wilden dit ook bij ons introduceren." In het voorjaar van 1963 werden dan ook verschillende vergaderingen georganiseerd met de afgevaardigden van de 4 bestaande verkoopverenigingen uit de provincie Antwerpen. Dat waren het Provinciaal Verbond voor Veekweeksyndicaten, het Provinciaal Verbond der Veehoudersbonden, de Provinciale Vereniging voor Veeziektebestrijding (het huidige DGZ) en het Provinciaal Verbond der Varkenshouders. Ze organiseerden deze vergaderingen samen met de technische medewerkers van Boerenbond, de provincie Antwerpen en het ministerie van Landbouw. Een hele hoop volk dus, maar deze overlegmomenten leidden toch tot de oprichting van de 'vzw Antwerps Studiecomité voor de Afzet van Fokvee', nadien beter bekend onder de naam Ancovee. Voor België was dat een nieuwigheid, althans onder de vorm dat Ancovee te

werk wilde gaan. "Ancovee wilde niet alleen de verkoop van fokdieren organiseren, maar ook een aantal belangrijke technische en sanitaire waarborgen in voege brengen", leest Herman voor uit de archieven. "Zoals aangehaald, hadden de kopers toen immers geen goed zicht op de kwaliteit van hun aangekochte beren. De behoefte aan informatie was groot. Tot op heden worden nog steeds in dezelfde geest fokberenveilingen georganiseerd."

Van Antwerpen naar Sint-Niklaas

Op donderdag 3 oktober 1963 organiseerde Ancovee daar haar eerste fokvarkensveiling in de gebouwen van de Antwerpse veemarkt. Er werd een omzet van 1.166.000 Belgische frank (28.904 euro) gerealiseerd. De dag na dien werd er bovendien een rundveeveiling georganiseerd. "In de beginjaren waren er inderdaad 2 afdelingen bij Ancovee, eentje voor fokvarkens en een andere voor rundvee", herinnert André zich. "Na zo'n 10 jaar stopte Ancovee met rundveeveilingen. In de hallen van de veemarkt werden de beren tijdens de veiling eerst geshowd in een gangetje tussen 2 tribunes. Later werd dit een heuse piste zoals we die vandaag kennen. Er werden in de beginjaren ook oude beren geveild, maar door het beperkte nut ervan werd daar al snel mee gestopt." "In die jaren was deelnemen aan de veiling niet zo evident", vult Luc zijn vader aan. Hij houdt een foto uit 1965 vast waarop zijn grootvader de varkens klaar maakt voor transport. "Varkenshouders kwamen immers niet zo dikwijls van hun erf. Er werd dus gezamenlijk vrachtwagentransport voor alle beren van het dorp georganiseerd. Ter vergelijking: in die tijd namen uit Ravels-Weelde minstens 15 fokvarkenskwekers deel aan de veiling. In de jaren 80 waren dat er nog slechts zoveel uit de hele provincie en vandaag nog maar 15 uit heel Vlaanderen ..."

De groei van de varkenshouderij in de jaren 60 leidde tot een grote vraag naar fokmateriaal. Al snel kwam er vanuit andere provincies de vraag naar deelname aan de Ancoveeveilingen. De goede samenwerking tussen de 4 varkensstamboeken (Antwerpen, Brabant, Limburg en Oost-Vlaanderen) deed Ancovee uitzwer-

ven naar Bocholt (1967), Oudenaarde (1969), en Overijse (1968). In Oost-Vlaanderen veranderde in de loop der jaren de locatie naar Aalter en in Brabant naar Tienen. Vandaag worden de maandelijks veilingen maar op één plaats meer gehouden. Maar door het toenemende fileleed vanuit Oost- en West-Vlaanderen veranderde 13 jaar geleden ook de Antwerpse locatie. Sinds 30 november 2000 organiseert Ancovee al haar veilingen in de instructiehal van Syntra in Sint-

Niklaas, uitgezonderd de nationale fokvarkensveilingen op de grote vakbeurzen in Gent en Brussel.

Eerste catalogus van de Ancovee-varkensveiling op donderdag 3 oktober 1963.

Foto's uit de oude doos. 1 Veel belangstelling voor de fokvarkensveiling in de Antwerpse veemarkt. 2 De fokberens zijn aangekomen met de vrachtwagen. Jaak Bax maakt zijn fokbeer klaar voor de prijskamp (1965).

Huidig voorzitter van Ancovee Luc Bax (links) met zijn vader André, samen met Herman Vets.

logistiek voor de organisatie. In het topjaar 1983, net voor kunstmatige inseminatie (KI) zijn intrede deed in de varkenssector, werden 5216 beren geveild aan een gemiddelde prijs van 19.201 frank (476 euro). Dit betekende dus een omzet van bijna 10 miljoen frank (250.000 euro). De betalingen gebeurden cash of met een cheque. Er was dus ook steeds iemand van de bank aanwezig. "Mijn broer en ik gingen ooit naar huis met meer dan een half miljoen frank op zak! We verkochten één beer voor 320.000 frank (7932 euro)", vertrouwt André ons toe.

"De zeughouders kochten toen wel driemaal per jaar een beer", vertelt Luc verder. "Een te zware beer kon je na verloop van tijd immers niet meer inzetten voor een natuurlijke dekking van gelten." Voor André was het samenbrengen van beren met ander bloed één van de belangrijkste bestaansredenen van de veiling. "Zo kon je inteelt vermijden. Een veiling zorgde voor meer keuze bij aankoop dan bij bezoek aan één fokker. Op de veiling vond je altijd een geschikte beer." Luc ging toen ook al graag mee naar Antwerpen. Hij leerde er in 1984 immers zijn toekomstige vrouw Noëlla Daelman kennen. Luc: "We huwden in 1988, ook een jubileumjaar voor Ancovee. De organisatie bestond toen 25 jaar." Samen met de toename van KI namen ook de kruisingen toe. Het succes van KI werd het succes van het Piétrainras in België. Piétrainberen hadden immers een slechter dekvermogen, via KI werd dit euvel omzeild.

Garantie

"Van bij het begin was de sterkte van Ancovee dat ze dieren verhandelden waaraan een garantie verbonden", weet Herman. "De beren moesten voldoen aan het reglement waarin dus het dekvermogen en de spermakwaliteit werd gegarandeerd. Al in de eerste berencatalogus stonden de vruchtbaarheid- en groeigegevens genoteerd. Vlak voor de veiling werden de dieren nog door de Ancovee-veearts op hun gezondheidstoestand gecontroleerd. De sanitaire waarborgen verkrijgt men nu vooraf, dankzij uitgebreide analyse van de bloedstalen. Dieren die niet voldoen, mogen dus niet naar de veiling komen. Een extra voordeel van de veiling is de fysieke aanwezigheid

van dier en koper. De koper kan ter plekke het dier verder beoordelen. De conformatie en het beenwerk uit zich immers niet in de cijfers. De beren worden trouwens niet rechtstreeks door de fokker verkocht aan de koper. Alle beren worden aangekocht door Ancovee, waarna de verkooporganisatie doorverkoopt aan de koper. Wij staan dus in voor het vlotte verloop van de verkoop, maar ook voor het respecteren van de geboden garanties. Tot op heden worden nog steeds in dezelfde geest fokberenveilingen georganiseerd als 50 jaar geleden. Sinds 1963 werden in totaal dus al 446 veilingen gehouden in Antwerpen en later in Sint-Niklaas, ondanks lange periodes van onderbreking in tijden van ziekteproblemen. De voorbije 5 jaar verkochten we jaarlijks 100 à 150 fokberen, voornamelijk Piétrains, aan een gemiddelde prijs van ongeveer 950 euro. Vandaag wisselen zo'n 15 à 20% van de fokberen via Ancovee van eigenaar. Dankzij de hoge sanitaire vereisten kan een aangekochte beer trouwens onmiddellijk mee naar het KI-station, waar het dier dan wel enige tijd in een quarantainestal moet huizen. Bij thuisverkoop moeten de beren meestal nog eerst de nodige onderzoeken ondergaan en duurt dit veel langer. Wat brengt de toekomst? Sinds ik begin jaren 90 de fokvarkensveilingen van Ancovee begon te volgen, heb ik niet anders gehoord dan dat het einde nabij zou zijn ... Ancovee is een dienstverlenende organisatie, zolang we fokkers en kopers van dienst kunnen zijn met het organiseren van veilingen zullen we dat blijven doen, maar het is geen doel op zich." ■

FEESTVEILING OP 3 OKTOBER

Om dit unieke jubileum niet onopgemerkt te laten voorbijgaan, zal exact 50 jaar na de start op 3 oktober – toevallig opnieuw op een donderdag – de 447ste veiling voor elite-Piétrainberen plaatsvinden. De fokkers hebben zich geëngageerd om voor deze gelegenheid een lot van een 25-tal topberen samen te brengen. Alle varkenshouders en sympathisanten zijn welkom op deze viering op de gekende locatie, de Instructiehal van Syntra, Hogekouter 9 in Sint-Niklaas waar de voorbije 10 jaar de reguliere veilingen van Ancovee plaatsvonden. Programma: 14 uur opening en receptie, 15 uur kampioenschap Piétrainberen, 15.30 uur eliteveiling.